

4. Мойсеєнко І.П. Інвестування: Навчальний посібник / І.П. Мойсеєнко – К., 2006. – 490 с.

5. Міокова Г.І. Вартість підприємства та її оцінка / Г.І. Міокова // Економічні науки, Вип. № 22, частина 2 – 2012. – Режим доступу: [http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_22\(2\)_ekon/stat_20_1/25.pdf](http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_22(2)_ekon/stat_20_1/25.pdf).

6. Вишнякова А. В., Колосов Г. В. Стратегии руководия по увеличению стоимости компании / А. В. Вишнякова, Г. В. Колосов // Экономические науки, «Маркетинг и менеджмент». – 2014. – Режим доступу: <http://topknowledge.ru/finansovyj-menedzhment/4078-strategii-velicheniya-stoimosti-kompanii.html>.

Мунтіян Н.М.

магістр,

Національний університет державної податкової служби України

КОРУПЦІЯ ЯК ОДИН ІЗ ЧИННИКІВ ПОДАТКОВОГО РИЗИКУ ДЕРЖАВИ

Не менш загрозливим чинником, який впливає на виникнення ризику держави є існуванні такого феномену як «корупція». Адже складність податкового законодавства, велика кількість платежів протягом року, тривалий час, необхідний на виконання податкових зобов'язань, об'єктивно сприяють розвитку корупційних проявів у системі податкових відносин.

Питанню корупції в системі податкових відносин приділяється особлива увага з боку як зарубіжних, так і вітчизняних фахівців. Серед них варто відзначити G. Becker, P. Mauro, W. Eliasberg S., В. Вишневський, В. Добренєков, О. Десятнюк, М. Левін, О. Румянцева та інші. Однак, незважаючи на значні здобутки у дослідженні даного питання, актуальним залишається вивчення причин здійснення протиправних діянь та розроблення способів щодо їх запобігання.

Метою даної статті є розгляд корупційних діянь в податкових органах України та розробка заходів щодо їх попередження.

В «Національній антикорупційній стратегії на 2011–2015 роки» [1] вказується, що корупція набула ознак системного явища, яке поширює свій негативний вплив на всі сфери суспільного життя, все глибше укорінюючись у повсякденному житті як основний, швидкий та найбільш дієвий протиправний засіб вирішення питань, досягнення певних цілей. Так за даними антикорупційної неурядової організації Transparency International Україна станом на 2014 рік займає 142 місце зі 175 позицій з показником 26 балів зі 100 за індексом сприйняття корупції. У таблиці 1 наведено динаміку індексу сприйняття корупції протягом 2011–2014 рр.

Таблиця 1

Індекс сприйняття корупції Transparency International за 2011 – 2014 рр.*

Рік \ Показник	Бали (0 – 100)	Місце
2011	27	152
2012	26	144
2013	25	144
2014	26	142

Джерело: розроблено автором за даними [5]

Дані таблиці свідчать про значну корумпованість в Україні, адже чим нижче бал, тим ближче країна знаходиться до корупційної прірви. Відповідно Україна знаходиться на одному щаблі з Угандою та Коморськими островами як одна з найбільш корумпованих країн світу. Такі невтішні результати, на думку міжнародної антикорупційної спільноти, спричинені малопомітним поступом у руйнуванні корупційних схем, отриманих у спадок від всіх правлячих режимів за часів її незалежності.

Існування такої невтішної ситуації не захищають податкові правовідносини від корупційних дій. Підтвердженням цього є проведене Центром Разумкова у 2013 році соціологічне дослідження на тему: «Якою мірою поширена корупція в кожній з сфер держави?» [4, с. 31]. Було опитано 2010 респондентів віком від 18 років у всіх областях України, що репрезентує доросле населення України за основними соціально – демографічними показниками. Результати опитувань представлені на рис.1.

Рис. 1. Оцінка корупції в податкових органах у 2013 році, % [4, с. 31]

Таким чином, 41,3% опитаних респондентів вважають, що в податкових органах все охоплено корупцією і лише 1,5% опитаних вважає, що корупції практично немає.

Саме тому перед контролюючими органами стоїть завдання щодо протидії та попередженню корупції в податкових органах. Основними завданнями контролюючих органів є:

1) попередження, виявлення і розкриття посадових злочинів і корупції з боку працівників податкового органу під час виконання службових обов'язків;

2) проведення профілактичної роботи серед працівників з метою попередження вчинення ними злочинів у сфері службової діяльності, корупційних діянь та інших порушень вимог чинного законодавства;

3) винесення офіційних застережень у разі виявлення передумов можливого вчинення ними корупційних правопорушень або злочинів.

Так протягом 2014 року ДФСУ було ініційовано і проведено 3 862 службових розслідувань і перевірок для з'ясування причин і обставин вчинення посадовими особами можливих корупційних та інших правопорушень [3, с. 51]. За результатами даних перевірок до дисциплінарної відповідальності притягнуто 1 125 посадових осіб, звільнено з державної служби 92 працівників, направлено 1 305 матеріалів до інших правоохоронних органів відповідно до їх компетенції.

Однак не дивлячись на заходи, що використовують контролюючі органи рівень корупції залишається незмінним. Тому на основі зарубіжного досвіду пропонуємо заходи, які повинні сприяти протидії корупційним правопорушенням у сфері оподаткування.

1. Впровадження електронної моделі держави (Е-держава), яка зводить практично до нуля особистісний фактор у взаєминах громадянина, організації, компанії з чиновником. Шлях до розбудови Е-держави, здійснено на основі впровадження системи електронного адміністрування ПДВ та впровадження інших електронних сервісів.

2. Забезпечення високої матеріальної та соціальної забезпеченості державних службовців.

3. Запровадження штрафів за дачу хабара або відмову від участі в антикорупційних розслідуваннях.

4. Забезпечення публічності діяльності податкових органів.

Ці та інші способи повинні сприяти зменшенню корупційних діянь в податковій сфері. Тим самим, забезпечити підвищення довіри суб'єктів господарювання до функціонування контролюючих органів і до влади в цілому. Тому важливими напрямками подальших досліджень корупції в податковій системі України є створення нових, більш дієвих заходів боротьби з корупцією і як результат створення такої системи податкових відносин, яка буде займати перші рядки у світових рейтингах за критеріями фіскальної ефективності і сприятливості для стійкого розвитку національної економіки.

Список використаних джерел:

1. Про Національну антикорупційну стратегію на 2011-2015 роки: Стратегія від 21.10.2011 № 1001/2011. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1001/2011>.

2. Бавін В.В. Методи протидії корупції в системі податкових відносин / В.В. Бавін // Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. – 2012. – С. 194.

3. Звіт про виконання Плану роботи Державної фіскальної служби України на 2014 рік. – Ст. 71.

4. Міністерство юстиції України Звіт про результати проведення заходів щодо запобігання і протидії корупції у 2013 році. – Квітень 2014. – С. 74.

5. Індекс сприйняття корупції Transparency International за 2011–2014 pp. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ti-ukraine.org/corruption-perceptions-index-2014/press-release.html>.